№ 44 Շաբաթ Ապրիլ 25

1887

Շաբաթ Ապրիլ 25 № 44

ՏԱՍՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ: Առանձին համարները 7 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ». կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

Армянская газета „МШАКЪ“ печатаетъ объявленія на армянскомъ, русскомъ и иностранныхъ языкахъ.

ПЛАТА за объявленія на четвертой страницѣ: 2 копѣйки со слова. Съ объявленій печатаемыхъ болѣе *десяти* разъ, дѣлается уступка 50%.

Плата впередъ.

За ТРАУРНЫЯ объявленія на четвертой страницѣ взимается по 2 рубля.

На первой страницѣ „Мшака“ никакія постороннія объявленія не печатаются.

Адресъ: ТИФЛИСЪ, редакція газ. „Мшакъ“.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Ռուսաց թատրոն. Նամակ Մեծ-Ղարաքիլիսայից. Նամակ Նոր-Բայազէտից. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հրդեհները Կ. Պօլսում. Զինուորական բիւջետի քննութիւնը գերմանական ռէյխստագում. Նամակ Շվէյցարիայից. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԱՑ ԹԱՏՐՈՆ

Ամսիս 23-ին, հինգշաբթի օրը, Թիֆլիսի քաղաքային թատրոնում ռուսաց դրամատիկան դերասանների խումբը, Ֆօրկատիի առաջնորդութեամբ, տուեց ֆրանսերէնից թարգմանված Էդ. Պօլիէրօնի «Ձանձրութեան շրջանում» (Le monde où l'on s'ennuie) երեք գործողութեամբ կօմէդիան և Չէրնիշէվի «Женихъ изъ долговаго отдѣленія» կօմէդիան մէկ գործողութեամբ: «Ձանձրութեան շրջանում» կօմէդիան, որ բեմական մեծ արժանաւորութիւններ ունի, ներկայացնում է ֆրանսիական բարձր դասակարգի այն սալօններից մէկը, ուր հաւաքվում են ֆրանսիական ազգի ամեն շրջաններից իրանց տաղանդով, ընդունակութեամբ, կամ իրանց պաշտօնով աչքի ընկնող անձինք: Այդպիսի սալօններում դուք կը տեսնէք և պրօֆէսօրներին, և դիպլօմատներին, և գեներալներին, և մինիստրներին, բանաստեղծներին, և գրականական ասպարէզը նոր դուրս եկած անձանց, որոնք իրանց կարիէրի համար կարօտութիւն ունեն այդպիսի սալօնների տէր կոմսուհիների կամ դքսուհիների հովանաւորութեան: Պօլիէրօնի վերոյիշեալ կօմէդիան ծաղրում է ժամանակակից ֆրանսիական տիկնանց, որոնք կամենալով նմանվել ֆրանսիական յեղափոխութեան ժամանակ եղած այն նշանաւոր կանանց, որոնք իրանց տաղանդով, սրամտութեամբ և գեղեցկութեամբ գրաւելով դէպի իրանց սալօնները ինչ որ Փարիզի մէջ բարձր էր և վսեմ էր, մեծ ազդեցութիւն էին գործում թէ ֆրանսիական գրականութեան և թէ մինչև անգամ ֆրանսիական քաղաքականութեան վրա: Իսկ Պօլիէրօնի կօմէդիայի մէջ ներկայացրած սալօնը իր արտաքին տեսքով և ձևերով բոլորովին նման լինելով անցեալ դարի նշանաւոր սալօններին, իր ներքին բովանդակութեամբ բոլորովին հակապատկեր է նրան: «Ձանձրութեան շրջանում» կօմէդիայի մէջ նկարագրած Դը-Սէրան կոմսուհու սալօնը կատարեալ բօրսայի տպաւորութիւն է գործում մարդու վրա, որովհետև ինչպէս բօրսայում ամեն օր արժէթղթերը բարձրանում են կամ ընկնում են գնի մէջ, այնպէս ևս Դը-Սէրան կոմսուհու սալօնը յաճախող անձինքների շանսերը՝ աւելի բարձր պաշտօններ ստանալու համար, աւելանում կամ պակասում են: Արտաքին ձևերով նմանողութիւնը 18-երորդ դարի սալօններին կայանում է նրանում, որ ինչպէս անցեալ դարի սալօնում մի նշանաւոր մատենագիր կարդում էր իր դեռ լոյս չընծայած գրուածքը, և սպասում էր սալօնում ներկայ եղող անձինքների կրիտիկային կամ խրախուսանքին, նոյնպէս կոմսուհի Դը-Սէրանի սալօնում մի որ և է փտած պրօֆէսօր, որը յաճախում է այդ սալօնը դեռ ևս կենդանի, բայց քիչ հիւանդ մի ուրիշ պրօֆէսօրի տեղը ստանալու համար, կարդում է ճոռոմաբան լեզուով մի յիմարութիւն և ներկայ եղող բոլոր տիկնայք և օրիորդներ հիացած են ձևացնում իրանց այդ գրուածքից, ծափահարում են, կրկնում են պրօֆէսօրի փքուն ֆրազներից մէկը, չը նայելով որ նրա ամբողջ ընթերցանութեան ժամանակ բոլոր ունկնդիրների դէմքերի վրա արտայայտվում էր վերին աստիճանի տաղտկութիւն և պրօֆէսօրի իւրաքանչիւր բացականչութիւնից յետոյ ուրախ-ուրախ տեղերից վեր էին թռչում, կարծելով թէ իրանց տանջանքը վերջացել է, և ամեն անգամ յուսահատ նստում իրանց տեղերը: Անցեալ դարի ֆրանսիական սալօններում ֆրանսիացիք մըրցում էին միմեանց հետ սրախօսութեան մէջ և այդ մրցման է մասամբ պարտական ֆրանսիական լեզուն իր սրախօսութեան յարմար դարձուածներով,—կոմսուհի Դը-Սէրանի սալօնում յիմարութիւններ են ասում, և այդ յիմարութիւնները ընդունվում են որպէս սրախօսութիւններ: Անցեալ դարի սալօններում, նկատելով մի որ և է անձի մէջ, ինչ դասակարգին էլ պատկանէր նա, տաղանդի մի նշոյլ, իսկոյն խրախուսում էին նրան, օգնում էին նրան, որպէս զի նրա տաղանդը զարգանար, իզուր չը կորչէր,—կոմսուհու սալօնում ևս իրան բանաստեղծ անուանող մի խեղկատակ, դժի ձևերով և բացականչութիւններով կարդում է իր հիւանդոտ ուղեղի արտադրութիւնը, և արժանանում է սալօնի խրախուսանքին:

Խօսելով բովանդակութեան մասին, չենք կարող չը կրկնել, որ կօմէդիան բեմական մեծ արժանաւորութիւններ ունի: Դերասանները և դերասանուհիները ամենքն էլ վատ չէին իրանց դերերում, չը նայելով որ այն կենդանութիւնը, արագաշարժութիւնը և արագախօսութիւնը չունէին, որ պահանջվում է այդ պիէսայում: Բայց դեր-սանուհիներից ամենից աչքի ընկնողն էր Միւզաննա դը-Վէլլէրի դերում տ. Աննէնսկայա իր գեղեցիկ, բնական, զուրեկան, և կենդանի խաղով:

«Женихъ изъ долговаго отдѣленія» կօմէդիայի մէջ մեծ ծափահարութիւններ ստացաւ պ. Մարտինօվ իր գեղեցիկ և մանաւանդ բնական խաղով:

ՆԱՄԱԿ ՄԵԾ-ՂԱՐԱՔԼԻՍԱՅԻՑ

Ապրիլ 20-ին

Տանուտէրութիւնը շինական կեանքի շրջանում, եթէ կարելի է ասել, մի փոքրիկ թագաւորութիւն է. փառասէր, շահասէր մարդիկ տենդային գլուխեան մէջ ոչինչ ջանք չեն խնայում ստանձնել այդ պաշտօնը: Ժողովրդի իսկական շահերին ծառայող անհատներ հազիւ է պատահում այդ պաշտօնում տեսնել շատ հասկանալի պատճառով. նրանք գիտակցաբար հալածվում են, որ կարելի լինի միշտ հեշտութեամբ ջուրը պղտորել... և քանի որ ժողովուրդը իր քթից այն կողմը տեսնելու ընդունակութիւն չունի, տիրապետող ուղղութիւնը դեռ երկար կը շարունակվի և ասպարէզը կը մնայ շահասէրներին, մանաւանդ փառասէրներին, որոնք ճարպիկ են իրանց գործունէութեանը աչք շլացնող փայլ տալ և ամբոխի սուր զգացմունքները շոյել: Շահասէրները թէև շատով մխրճանում են իրանց տգեղ գործերով, բայց ընդհանրապէս ազատ են մնում պատասխանատուութիւնից. ժողովուրդը պահանջող չէ բառի բուն նշանակութեամբ. ով ինչ կերաւ, հալալ է անում: Մտաբերում ենք մի տանուտէր (խօսքս մեր մասին է), որ իր պաշտօնավարութեան ժամանակ գանձարանից և այլ աղբիւրներից ստանալով մօտաւորապէս հազար րուբլ հասարակական գումար, փառաւորապէս մսխել է իբր մեծահարուստ, հաշիւ տալու նեղութիւնից ազատեց թէ իրան և թէ մեզ. նա խուլ մնաց մինչև անգամ գաւառապետի խիստ հրամաններին, որ պահանջում էր մանրամասն հաշիւ ներկայացնել ստացած գումարների գործադրման մասին. դեռ թողնենք մասնաւոր եկող պատառները, թողնենք որ իր իշխանական զօրութեամբ կարողացաւ դուրս կորզել եկեղեցապատկան մի պատկառելի գումար, որ այսօր կորստեան վտանգի մէջ է: Մենք դեռ սպասում ենք, որ այդ մարդը գրականապէս քայքայվի, ապա թէ զարթնենք. դեռ ննջում ենք, զարթնելու համար խթան է հարկաւոր և այդ խթանը հոգևոր իշխանութեան ձեռքին է:

Բայց պակաս վտանգաւոր չեն և խորամանկ փառասէրները իրանց ձգտումներով. ժողովրդի ամեն խաւերում դրանք ունեն իրանց ճարպիկ արբանեակները, որոնք գործում են անդուլ եռանդով.... և մի անգամ ձեռք դցած իշխանութիւնը ժառանգական են ուզում դարձնել: Մի կերպ ներելի էր այդ ձև ընտրվելը, որքան վնասակար կողմեր ունենար, միայն թէ փոքր 'ի շատէ բարի ձգտումներ նկատվէին. բայց իշխանութիւն ձեռք բերել լոկ բռնանալու համար, ուրիշի իրաւունքը չը ճանաչել, պարտաւորեցնել ամենին իշխանական զաւազանի առաջ կուրօրէն խոնարհել, հակառակորդներին անուանարկել, օրէնքի անունով սպառնալ, յարմար դէպքում նիւթապէս և բարոյապէս վնասել... մի այլ նպատակ, մի այլ ձգտում. փառասէր տանուտէրի գործունէութեան մէջ մենք չը նկատեցինք երկար տարիների ընթացքում: Նրա անսխալականութեան դէմ մեղանչողը դատապարտված է միշտ տուժել, նոյն իսկ խորին յարգանքի արժանացած քահանան. նա զրկում է հողաբաժնից... վտանգում է նրա՝ առանց այն էլ սուղ արդիւնքը (կրօղութեան վրա ենք խօսում): Ժողովուրդը բարոյական ոյժ չունի իր արժանաւոր հովուի իրաւունքները պաշտպանել բռնաբարողի դէմ. իսկ անհատների արդարացի ձայնը շատ չուտով լռեցնել գիտեն.... մօրական էլ դեռ իր ոյժը պահպանում է մեզանում:

Տանուտէրի անձնաւորութեան մէջ կենտրօնանում է ամենայն իրաւունք և օրէնք. շինական ժողովը անունով միայն գոյութիւն ունի. դա ինքը տանուտէրն է. ժողովներ եթէ լինում են, այն ևս օրէնքի ձևականութիւնը պահպանելու համար. այդտեղ մեծամասնութեան դերը կրաւորական է. յաղթանակը միշտ տանուտէրի ձեռքումն է, որքան և ակնյայտնի անարդար գործ լինէր: Բայց շատ բան ներելի է տանուտէրին, իսկ անպաշտպան, անօգնական որբերի, անմխիթար այրիների իրաւունքը բռնաբարել, նրանց՝ որոնց հասարակութիւնը պարտաւոր է հայր տալ, ձեռքի եղած պատառն էլ խլել, դա մի յանցանք է որ հազիւ կարելի լինի քաւել:

Մի հարուստ պարոն, որ 30 տարի առաջ իր տուն ու տեղը ծախել, գաղթել էր Երևան, վերադառնալու պատրուակով ա ն վ ա ր ձ տ ա ն տ ե ղ է խնդրում... (լաւ լսեցէք). գոնէ մի որ և է բանով պարտաւորեցրած լինէր մեր հասարակութեանը, էլի ցաւ չէր պատճառի: Այդ պարոնին փոխանակ պատասխանելու, որ հարուստները թոյլ չը պէտք է տան իրանց այդպիսի պահանջներ անել հասարակութիւնից, որ այդպիսի զիջումներ միմիայն չունևորներին, անճարներին կարելի է և պէտք է անել (որոնց ձայնը տարաբաղդաբար դժուարութեամբ է հասնում մեր ականջին), վերցնում են մի այրի կնոջ հողաբաժնի մի չոր պատառ և առանց այլ և այլութեան յիշեալ պարոնի սեփականութիւն են դարձնում...: Այրին արտասուքը, աղերսանքը ոչ ոք չը լսեց, անզօր որբի իրաւունքը ոչ ոք չը պաշտպանեց. ոչ ոք չը խղճաց նրան: Այսօր այդ պարոնը այլ ևս չը վերադառնալով Ղարաքիլիսա, յիշեալ գետինը պատրաստվում է ծախել. (500 ր. պակաս չէ տալիս, իսկ ինքը ամենաշատը գուցէ 100 ր. ծախսած լինի. լաւ աշխատանք չէ՞). և սա իրաւունք է համարվում մեզանում: Թէև հեշտութեամբ և ամենայն իրաւամբ կարելի է յետ պահանջել, բայց մի՞թէ այդպիսի քաջութիւն կարելի է սպասել մի հասարակութիւնից, որ ազդեցիկ պարոնների, իշխանաւորների անմիջական ազդեցութիւնից հնար չունի ազատվելու: Հազիւ թէ ժողովուրդը համաձայնէր անճար որբի իրաւունքը բռնաբարել, իր՝ մի օտարացած, մոռացված անդամի չահասիրական ձգտումներին բաւականութիւն տալու համար, եթէ նրա վրա ճնշում չը գործէին:

Հասարակական շատ վճիռներ, որոնք չեն ծառայում տանուտէրի գաղտնի նպատակներին, շուտով ցցվում են զամբիւղ և անյետ կորչում. շատերից մի անմոռանալի դէպք. վերջին պատերազմի ժամանակ, բարեմիտ մարդկանց շնորհիւ հասարակութիւնը մի փառաւոր համախօսականով գանձարանից ժողովրդին հասանելիք 1500 ր. գումարը յատկացրեց դպրոցին: Ոչ ոքի համար դա զգալի կորուստ չէր. այդ այն միջոցն էր, երբ ամենքը փողի հետ խաղում էին և Ղարաքիլիսեցու սեղանի վրա շամպայն գինու շիշն էր փայլում. ուրախ էինք որ դէպքերը մեզ օգնում էին, որ դպրոցը միանգամից 1500 ր. պատկառելի գումարի տէր պէտք է դառնար. բայց «աւաղ փառացս անցաւորի». հասարակութեան բաղդի անիւը ում ձեռքում որ էր, նրա նպատակներին ձեռնտու չերևաց այդ. նա լաւ գիտէր որ տգէտ ամբոխը առաւել գոհ կը մնայ եթէ համախօսականը, այդ գայթակղութեան քարը, մէջտեղից վերանար և վերացաւ.... Ի՞նչ շահեցաւ հասարակութիւնը. գրականապէս ոչինչ. այդ գումարն էլ չռայլեց ինչպէս և շատ շատերը, իսկ դպրոցի կորուստը դեռ մնում է մեր քթում: Ո՞վ կը յանդգնէր այդ ապօրինի գործողութեան դէմ բողոք բարձրացնել... ամբոխի ձայնը հզօր տանուտէրի կողմն էր: Ապարդիւն գործ է տանուտէրի կամայականութեանց դէմ բողոքել, նրան երբէք չեն պակասում արդարանալու միջոցներ: Ցաւելով պէտք է ասել, որ մեր տանուտէրերը մինչև այսօր դեռ ոչ մի փայլուն յետք չեն թողել. եթէ մի որ և է հանրաշահ գործ կատարել է, այդ ևս նըրանց բացակայութեան ժամանակ օգնականների ձեռնտուութեամբ: Ափսոս, որ մեր ազդեցութիւնը չը գիտենք հասարակաց իսկական օգտին ծառայեցնել:

Ներկայի մասին առ այժմ ոչ լաւ, ոչ էլ վատ, խնկարկութիւնից պէտք է զգուշանալ որպէս սուր փարխեցութիւնից. սպասում ենք առկախ մնացած խնդիրների ցանկալի լուծմանը, որոնց մէջ առաջնակարգ տեղը բռնում է շտեմարանի խճճված հաշիւը: Արդեօք մեր թարմ ուժերը, որոնց ձեռքին է այսօր կառավարութեան ղեկը, կարող պիտի լինեն գոնէ մասամբ մոռացնել տալ անցեալի տխուր յիշատակը շահաւէտ և աչառու գործունէութեամբ. բարի ցանկութիւններ նկատվում են, բայց գործին դեռ. պէտք է սպասել: Ո՜րքան մխիթարական կը լինէր եթէ հին խաղերին վերջ տրվէին, որոնք ժողովրդին մղում են աւելի դէպի անբարոյականութիւն:

Չեմ կարող լռութեամբ անցնել մի տգեղ երևոյթի մասին, որ տեղի ունեցաւ մեզանում Ծաղկազարդի կիրակէին: Գլխաւոր փողոցի վրա մի լաբախազաց իր անճոռնի, անբարոյական միմոսութիւններով և զուռնայի այլանդակ ձայնով այնպէս էր գրաւել մեր բարեպաշտ համարված ժողովրդի սիրտն ու միտքը, որ ինքնամոռացութեան մէջ ոչ ոք չէր էլ լսում պատարագի զանգակների հրաւէրը դէպի Աստուծու տաճարը, մինչև որ հոգևորականութիւնը չը միջամտեց գործին: Անբարոյականացնող տեսարաններով զուարճացող ժողովուրդը, այն ևս քրիստոնէական խորհրդաւոր և մեծ տօներում, իրաւունք չունի պարծենալ իր բարոյականութեամբ. այդ աններելի է. պէտք է զգուշանալ ապագայում:

Ղարաքիլիսեցի

ՆԱՄԱԿ ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԷՏԻՑ

Ապրիլի 19-ին

Մեր գաւառի գիւղացիք խստու քանդվեցան: Մինչև այսօր էլ ձիւնը և անձրևը մեզանից ձեռք չեն քաշում: Մի քանի օր չարունակ ձիւն է գալիս, իսկ այնուհետև անմիջապէս անձրև է տեղում: Արեգակի երեսը վաղուց է չենք տեսել: Այս տարվայ նման երկար ձմեռ ոչ ոք իր կեանքում չէ յիշում: Գիւղացու դրութիւնը անասելի ծանր է. տանը սոված երեխաները հաց են պահանջում, դաշտում՝ 2—3 օրով ոչինչ չը կերած անասունները քառում են, դարման չը կայ, խոտ չը կայ: Դաշտում՝ դեռ ձիւն է: Վաչխառուն գիւղացու դրանը կանգնած՝ զանազան սպառնալիքներով պարտքն է պահանջում:

Զինուորագրութեան կոչնագրերում սպրդած սխալները անթիւ են: Ամուսնացած, 25—30 տարեկան, 5—6 երեխայ ունեցողներին անցեալ տարվայ ժողովրդական ցուցակագրութեան, այժմ 20-ամեայ են գրել: Այժմ դրանք ստիպված են հարիւրաւոր վերստեր չափել, գնալ Երևան կոնսիստորիայից ծննդական վկայականներ դուրս բերելու: Պատմում են որ կոնսիստորիայում ասեղ գցելու տեղ չը կայ. Երևանի ամբողջ նահանգը այնտեղ է հաւաքվել: Կոնսիստորիայի դպրագիրների վարմունքից չատերը գոհ չեն: Չը նայելով սրբազան Սուրէնեանցի արթուն հսկողութեանը և մշտական յանդիմանութիւններին, դարձեալ ստոր պաշտօնեաները չեն դադարում միամիտ գիւղացիներից փող պահանջել: Կոնսիստորիային դիմողները միայն շնորհակալ են Սուրէնեանցից նրա արդարասէր գործունէութեան պատճառով:

Ցեղիս առևտուրը չատ աննախանձելի դրութեան մէջ է այժմ: Առաւօտվանից մինչև երեկոյ վաճառականները պարապ կանգնած են իրանց խանութներում: Շատ խանութպաններ սկսել են թղթախաղով անցկացնել օրերը: Թղթախաղը չատ վատ հետևանքներ է առաջ բերում:

***

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Ներքին 4%-ական փոխառութեան ստորագրութիւնը, որ բացվեցաւ ապրիլի 14-ից, սպասածից աւելի մեծ գումար տուեց: Ստորագրութիւնը տևել է երեք օր, և այդ օրերի ընթացքում պետական բանկի համարեա բոլոր բաժանմունքներում ներկայացել է ահագին բազմութիւն ստորագրողների: Պետական բանկի Թիֆլիսի բաժնում ներքին 4%-ական փոխառութեան ստորագրութիւնը հասել է մօտ 800 հազար րուբլու:

—

Ապրիլ 20-ին Թիֆլիսի Քաղաքային Դումայում, ի միջի այլոց, քննվեցաւ քաղաքային ջրանցքի նախագծի այն կէտը, որով առաջարկվում էր՝ թոյլ տալ, որ քաղաքի ա ղ ք ա տ բնակիչները ձ ր ի ա բ ա ր օգտվեն ջրանցքի ջրից՝ յայտնի չափով: Այդ առիթով տեղի ունեցած առարկութիւններից յետոյ՝ հարցը ենթարկվեցաւ ձայնատւութեան, և Դուման՝ ձայների փոքրիկ առաւելութեամբ՝ մերժեց աղքատներին ձ ր ի ա բ ա ր ջուր տալու առաջարկութիւնը: Համակրութեամբ վերաբերվել դէպի Դումայի այդ վարմունքը անկարելի է: Նախ զուր են կարծում ձայնաւորներից մի քանիսները, թէ Թիֆլիսի մէջ չը կան այնպիսի աղքատներ, որոնք չը կարողանային ջրի համար վճարել օրեկան $1/2$—1—2 կոպէկ: Թիֆլիսի զանազան թաղերում հարիւրաւոր աղքատ ընտանիքներ կան, որոնք ամբողջ տարին մի կոպէկ անգամ չեն ծախսում ջրի վրա, որովհետև այդ բարձր է նրանց նիւթական ոյժից: Ոչինչ տարբերութիւն չը դնել այդ բանի մէջ յետին աղքատի և հարուստի մէջ՝ արդարացի չէ, և այդպիսի միջոցներով դժուար թէ ջրանցքը կարողանայ ծառայել քաղաքի ամբողջ ազգաբնակութեան պէտքերին:

—

Պ. Ջմշկեանի քանհինգամեակի կատարումը յետաձգվում է, ինչպէս լսում ենք, մինչև ապրիլի 30-ը, և ներկայացման ծրագրի մէջ փոփոխութիւններ են մտցրած: Սկզբում ենթադրութիւն կար, որ սիրողները խաղան Ալէքսանդրօվի «Գերդաստան» կօմէդիան, բայց զանազան պատճառներով այդ չաջողվեց: Այժմ ներկայացման կը մասնակցեն դրամատիկական ակումբի դերասանները և կը խաղացվի մի գործողութիւն «Համլետից», «Քաղաքական մահից», «Պէպօից», «Րիշլիէօից» և երկու գործողութիւն «Վենետիկի վաճառականից:»

—

Քաղաքային Դուման ապրիլի 20-ին հաստատեց Թիֆլիսի ջրանցքից օգտվելու համար, ի միջի այլոց, հետևեալ կանօնները: Քաղաքային ջրանցքից ջուրը բաց է թողնվում երկու կերպ, ա) փողոցներում և հրապարակների վրա շինած խողովակներով և բ) բակերում և տներում՝ դէպի այդ տեղերը շինված խողովակների միջոցով: Խողովակներից ջուր կարելի է վերցնել միայն տակառներով, վեդրօներով և առհասարակ այնպիսի ամաններով, որոնց ծաւալը որոշված է և որոնք կրում են Քաղաքային Վարչութեան կնիքը: գ) փողոցների խողովակներից ջուրը բաց կը թողնվի առաւօտից մինչև երեկոյ յայտնի ժամերի ընթացքում: Ամբողջ տարվայ ընթացքում խողովակները ցերեկվայ 2 ժամից մինչև 3 ժամը փակվում են: Գիշերները խողովակները փակվում են: Հրդեհ եղած դէպքում ոստիկանութիւնը կարող է բաց անել հարկաւոր խողովակները: Արդիւնաբերական պէտքերի համար ջուրը բաց է թողնվում ջ ր ա չ ա փ ո վ. ջրաչափով է բաց թողնվում և դէպի այնպիսի տները, որտեղ գետեղված են հիւանդանոցներ, բէստօրաններ, կահաւորված սենեակներ, կլուբներ, և այլն: Տների և բակերի ջուրը կարող է բաց թողնվել առանց ջրաչափի՝ տնային տնտեսութեան համար:

—

ԴՈՒՐԱՅԻՑ մեզ գրում են. «Այստեղ տիֆ կոչված հիւանդութիւնը սկսել է զոհեր տանել երեխաներից. այդ նոյն հիւանդութիւնը զգալի կերպով տարածված է թէ այստեղի հրէաների և թէ բանտարկեալների մէջ: Վերջին օրերը եղանակը ցուրտ և անձրևային է. ցրտերից փչանում են ծաղկած ծառերը»:

—

Ֆինանսների մինիստրութիւնը մտադրութիւն ունի նոր մաքս դնել, ի միջի այլոց, և չուպրութեան իրեղէնների վրա, և այդ մասին արդէն մշակում է առանձին նախագիծ:

—

1885—1886 թուականի ընթացքում Ռուսաստանի սահմաններում, ինչպէս հաղորդում են Պետերբուրգի լրագիրները, հրատարակվել են՝ հայոց լեզուով 130 հրատարակութիւն, վրացերէն՝ 97, թուրքերէն՝ 53, արաբերէն՝ 23, տաճկերէն՝ 5, և պարսկերէն՝ չորս հրատարակութիւն:

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ լրագիրները հաղորդում են, որ նորերումս կայացաւ մայրաքաղաքում տիկին Ջօնսօն-Միսեվիչի աշակերտուհիների տարեկան կօնցէրտը: Երգչուհի օրիորդների թւում իր վրա առանձին ուշադրութիւն դարձրեց իր գեղեցիկ ձայնով Թիֆլիսեցի մի հայուհի, օրիորդ Ա մ ի ր օ վ ա, որ անցեալ տարի Թիֆլիսումն էլ կօնցէրտ տուեց և հիացրեց մեզ իր ձայնով: Պետերբուրգի լրագիրների ռեցենզենտները ասում են, որ օրիորդ Ամիրօվային մի գեղեցիկ ապագայ է սպասում:

—

«Օրերումս, գրում է մեզ մի պարոն, առիթ ունեցանք կարդալ մեր դերասան պ. Ադամեանի «Շէկսպիրի և իր Համլէտ ողբերգութեան աղբիւրն ու քննադատութիւնը» վերնագրով ձեռագիր աշխատութիւնը: Այս գիրքը մամուլի տակն է և, ինչպէս լսում ենք, մայիս ամսին լոյս կը տեսնի: Այդ աշխատութեան ընթերցանութիւնը մեզ վրա ամենաախորժելի տպաւորութիւն գործեց և յոյս ունենք, որ լոյս տեսնելուց յետոյ ընթերցողները կը համաձայնվեն մեզ հետ, որ պ. Ադամեանի այս աշխատութիւնը մի թարմ նորութիւն է հայոց գրականութեան մէջ և իրաւ, չունենք մենք մի քննադատ, որը այս ատրիճան լուրջ կերպով ուսումնասիրէր մի որ և է հեղինակութիւն, հաւաքէր բազմաթիւ մատենախօսների կարծիքները և հետազօտէր ու կշռէր նրանց և յետոյ իր սեփական դատողութիւնների հետ միացնելով՝ ընծայէր հասարակութեանը: Շատ ցանկալի կը լինէր, որ մեր հասարակութիւնը անտարբեր չը մնար, այլ աջակցէր պարոնին այս ձեռնարկութեան մէջ: Բաժանորդագրութիւնը արդէն բացված է: Լսում ենք որ պ. Ադամեան մտադիր է Շէկսպիրի «Օտելլօ» և «Լիր-արքայ» ողբերգութիւններն էլ քննադատել:»

—

Երկուշաբթի օր, 27 ապրիլի, լինելու է ԹԻՖԼԻՍԻ ռուս թատրօնական խմբի ներկայացումն յօգուտ այդ խմբի մէջ առաջին դերերը խաղացող տիկին Մ ա յ է ր օ վ ա յ ի: Կը խաղան առաջին անգամ «Простая Исторія» պիէսան, 6 պատկերներով, և կոմս Սօլօգուբի «Ночь въ духанѣ» վօդէվիլը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀՆԵՐ Կ. ՊՕԼՍՈՒՄ

—

Անցեալ չաբաթ գիշեր երկու մեծ հրդեհներ պատահեցան Կ. Պօլսի երկու թաղերի մէջ: Առաջինը և ամենից սոսկալին էր Արնաւուտ գիւղի հրդեհը, որ ժամը 3-ին ծագելով՝ անեց գրեթէ մինչև առաւօտ և աւերակ դարձրեց Վոսփորի այդ բազմամարդ արուարձանի մեծագոյն մասը: Հրդեհն սկսվեց Պէօյիւք Այազմա թաղից: Այդ կողմերի տները փայտաշէն և խիտ լինելով հրդեհն անմիջապէս տարածվեցաւ և չորս ճիւղի բաժանվեցաւ: Մէկը դէպի Այազմա ջառոէսի թաղը, մէկը դէպի յունաց եկեղեցու կողմը, միւսը ծովեզրեայ տների կողմը և չորրորդը դէպի հրէից թաղը: Սուլթանը տեղեկանալով այս արկածի մասին, անմիջապէս թիկնապահներ և պաշտօնեաներ ղրկեց հրդեհին առաջն առնելու համար, սակայն հակառակ անմիջական օգնութեանց, նոյն միջոցին փչող հիւսիսային հողմի սաստկութիւնից անկարելի եղաւ հրդեհի առաջն առնել և 450 տուն ու 250 խանութ կրակի ճարակ եղան:

Հրդեհի տեղումն էին գտնվում՝ Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ-փաշան, սպարապետ Ալի Սաիպ-փաշա, ծովային մինիստր Հասան-փաշա, քաղաքապետ Մաղհար-փաշա, և այլ բազմաթիւ պաշտօնատարներ: Հրկիզեալ տների մեծագոյն մասը պատկանում էին յոյներին, որոնցից հարիւրաւոր ընտանիքներ թշուառութեան են մատնված այժմ, իսկ փոքր մասը հայոց և հրէից:

Սուլթանի հրամանով բազմաթիւ վրաններ ղրկվեցան Արնաւուտ գիւղը, նոյնպէս հաց և սընընդեղէնք բաշխվեցին հրկիզեալներին: Հրդեհի միջոցին զոհվեցան և մարդիկ:

Երկրորդ հրդեհը ծագեց նոյն գիշերը, ժամի 7-ին, Պօլիս, Սուլթան Սէլիմի մերձակայ Չարշամպա-փազարի թաղում. հրդեհը սկսվեց յունաց հիւանդանոցի կալուածներից: Այդ կողմերում ևս տները փայտաշէն և խիտ լինելով՝ հրդեհը տարածվեցաւ: Սուլթանը այնտեղ ևս պաշտօնեաներ ղրկեց հրդեհի առաջն առնել տալու համար, սակայն հակառակ ամեն ջանքերի՝ 10 տուն, և 38 խանութ այրվեցան:

Ինչպէս հաղորդում են Պօլսի լրագիրները Արնաւուտ գիւղի հրդեհի պատճառած ընդհանուր վնասը 150—200,000 ոսկի է հաշւում:

Հրկիզեալ տների ու խանութների մէջ ընդամենը 17 քարուկիր շէնքեր կային, մնացեալը փայտաշէն էին: Այս սոսկալի աղէտի պատճառով անտուն մնացած ընտանեաց թիւը 800-ի է համնում, որոնք պատսպարված են վրանների ներքև: Սուլթանի հրամանով օրական 3,000 օխա հաց կը բաշխվի հրկիզեալներին և մտադրութիւն կայ մի պետական յանձնաժողով կազմելու նըպաստ հաւաքելու համար: Հրկիզեալ շէնքերի մէջ են հրէից դպրոցը ու Սինագոգը. իսկ յունաց եկեղեցին ու դպրոցն ազատված են:

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԲԻՒԴՃԷՏԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՌԷՅԽՍՏԱԳՈՒՄ

—

Գերմանական ռէյխստագը իր վերջին նիստերից մէկում արդէն քննեց կառավարութեան առաջարկութիւնը՝ պատերազմական լրացուցիչ բիւդժէտի մասին, որի համար հեռագիրը արդէն մեզ լուր բերեց: Ինչպէս երևում է, ռէյխստագի մեծամասնութիւնը համակրութեամբ է վերաբերվել դէպի կառավարութեան առաջարկը,—Բիսմարկի աշխատութիւնները իրանց պտուղները տալիս են և այդպիսով ռէյխստագը պատրաստ է միշտ արձագանք տալու կառավարութեան ամենածանր նախագծերին անգամ: Եւ ճշմարիտ, որքան ծանր է այն ահագին ծախքը, որ գերմանական կառավարութիւնը յատկացնում է զինուորական նպատակների համար, այն էլ մի այնպիսի ժամանակ, երբ երկիրը տնտեսական ճգնաժամի մէջ է գտնվում, և երբ՝ զանազան քաղաքական գիտումների համար՝ Վիլհելմ կայսրին շրջապատող դիպլօմատները ամենայն օր նորանոր հարկեր են դնում ժողովրդի վրա: Բեռլինի ազատամիտ լրագիրները հրատարակել են վերջին տարիների գերմանական պատերազմական բիւդժէտի հաշիւները, և այդ հաշիւներից երևում է, որ գերմանական պետութեան հիմնելու օրից սկսած զօրքի ծախքը երբեք այնքան մեծ չէ եղել, որքան այժմ: Զինուորական բիւդժէտը՝ լրացուցիչ մասի հետ միասին՝ նշանակված է 676 միլիօն մարկ, մինչև 1875 թւին, երբ զօրքի ծախքը չափից դուրս չատ էր համարվում, այդ ծախքը հասաւ միայն 584 միլիօնի: Այդ 676 միլիօնը նշանակված է 1887—88 թւականի համար, և ինչպէս երևում է գերմանական կառավարութիւնը այդ միջոցում մի առանձին հարց ունի լուծելու....: Սակայն այդ մասին ոչինչ չակնարկեց ռէյխստագի մէջ պատերազմական մինիստրը, որը ամենից առաջ խօսեց 'ի պաշտպանութիւն կառավարչական նախագծի, յայտնելով, որ այդ գումարը պէտք է ծախսել, քանի որ հարևան պետութիւնները ահագին ծախքեր են անում՝ իրանց ոյժը մեծացնելու համար: Իր այդ բացատրութեանը մինիստրը կցեց և այն, որ կառավարութիւնը կատարեալ յոյս ունի, որ ռէյխստագը առանց փոփոխութեան կընդունի իր առաջարկութիւնը: Իսկ՝ ազգայնաշատամիտ կուսակցութեան նշանաւոր համարվող անդամ՝ Բէնիգսէն այնքան ոգևորվեցաւ իր ճառի ժամանակ, որ բացարձակ յայտնեց՝ «պատերազմական բիւդժէտի մեծացնելու չարժառիթները չէ կարելի հրապարակապէս պարզել ռէյխստագի մէջ, այլ պէտք է անպայման վերջ տալ հարցին, ընդունել օրինագիծը և մանրամասնութիւնները յանձնել յանձնաժողովին:» Այդպիսով ռէյխստագըն էլ քաղաքավարի կերպով զրկվում է իմանալ այն գաղտնիքները, որ ունի Բիսմարկի կառավարութիւնը, և պէտք է խորին հնազանդութեամբ սրբագործի ամեն մի կառավարչական առաջարկութիւն՝ եթէ մինչև անգամ այդ առաջարկութիւնները պատճառեն երկրին ճնշում, և տնտեսական ճգնաժամ....

ՆԱՄԱԿ ՇՎԷՅՑԱՐԻԱՅԻՑ

—

Ժընէվ, 5 ապրիլ

Շատ ժամանակ չէ, որ Ժընէվում վերջացան ձմեռվայ սեմեստրի հրապարակական դասախօսութիւնները: Որովհետև Թիֆլիսի հայոց մամուլը վաղուց արդէն յարուցել է ընդհանուր դասախօսութիւնների հարցը, ես հարկ եմ զգում խօսել այստեղ համալսարանի դահլիճում տեղի ունեցած ձրի դասախօսութիւնների ընդհանուր ծրագրի, ուղղութեան մասին, թողնելով մի ուրիշ անգամի բուն ժողովրդական դասախօսութիւնների հարցը:

Վերև անուանեցի այստեղ՝ Ժընէվում տեղի ունեցած դասախօսութիւնները հրապարակական (cours publics) զանազանելու բուն ժողովրդական դասախօսութիւններից (cours populaires), որովհետև առաջինը վերաբերում է ժողովրդի բարձր կրթված և մասամբ միջին դասակարգերին, որի մասին է և այժմ խօսքս:

Իւրաքանչիւր տարի ձմեռվայ սեմեստրին, նոյեմբերից մինչև մարտը, երեկոյեան ժամերին տեղի են ունենում գրեթէ ամեն օր այդ հրապարակական կոչված ձրի դասախօսութիւնները: Այս տարի դասախօսների շրջանը կազմված էր տեղիս համալսարանի պրոֆէսօրներից և մասնաւոր ինտելիգենտ անհատներից, ինչպէս և կային Շվէյցարիայի զանազան տեղերից և Փարիզից հրաւիրված պրոֆէսօրներ: Փարիզից հրաւիրված էր Բէվիլ, Կօլէժ դը-Ֆրանսի յայտնի պրոֆէսօրը, որ կարդաց մի չարք չատ հետաքրքիր դասախօսութիւններ:

Ընդհանրապէս, դասախօսութիւնների պրօգրամային նայած՝ նիւթերի բովանդակութիւնը մատչելի կարող էր լինել ժողովրդի աւելի կրթված մասին. ինչպէս, օրինակ, նիւթեր առնված էին փիլիսօփայութեան պատմութիւնից, գրականութիւնից, քաղաքատնտեսական գիտութիւնից, ընդհանուր մարդկային պատմութիւնից, մանկավարժական աշխարհից և այլն, թէև երբեմն պատահում են ժողովրդական առողջապահութեան և թեթև ծիծաղաշարժ ճանապարհորդական յիշողութիւնների մասին զրոյցներ:

Ցիշել ամեն մի դասախօսին, մանրամասն կանգ առնել ցոյց տալու թէ ո՞րը գրականութիւնից «Էմիլ Զօլայի», ո՞րը պատմութիւնից «Հռօմի պատմական դերի» և կամ մանկավարժութիւնից ո՞րը «Պեստալօցցիի մասին» ինչպէս կարդաց և ընդունվեց, դա մեզ չատ հեռու կը տանէր. բայց որքան «Մշակի» էջերը կը ներեն, չեմ կարող ընթերցողի ուշադրութիւնը չը հրաւիրել դասա-

խօսնելից երկուսի վրա, որոնք թէ նիւթի ընտրութեամբ և թէ իրանց անձնաւորութեամբ արդարև արժանի էին յիշատակութեան: Դրանցից մէկը, փարիզի Կոլէժ դը-Ֆրանսի վերոյիշեալ Բէվիլ յայտնի պրոֆէսորն է, երկրորդը Ժորժ Ֆավօն տեղիս «Genevois» լրագրի խմբագիրը:

Առաջինը պրոֆ. Բէվիլ կարդաց փիլիսոփայական պատմութիւնից «Սօկրատ և նրա պերիօդի մասին»: Համակրելի ծերունի դասախօսը, որ ամփոփել էր իր նիւթը չորս դասախօսութիւնների մէջ, իր զարմանալի տարիքին անհամապատասխան աշխոյժով, պարզ. պերճախօսութեամբ և նիւթի վրա ունեցած գիտնական հայացքներով խորին տպաւորութիւն էր թողնում անթիւ ունկնդիրների վրա: Նա սքանչելի կերպով նախ մի տեսութիւն արաւ Յունաստանի և Աթէնքի դրութեան վրա 5-րորդ ոսկէ դարում Քրիստոսից առաջ. նկարագրեց Պերիկլեսեան պերիօդը և այն ժողովրդական հոգեկան շարժումը, որ կատարվում էր յունաց այդ փառաւոր անցեալում: Սա այնքան կենդանի, այնքան գմայլուն նկարագիր էր, որ հանդիսականը ինքնամոռացութեան մէջ ամբողջ հոգով վերանում էր մարդկային կեանքի կարծես այդ բաղդաւոր միջոցը.... Այստեղ ընդհանուր տեսութեան մէջն էր նոյնպէս, իբր Fond du Tableau-ի մէջ, ինչպէս ինքն էր անուանել, որ յիշեց թէ ինչ յեղաշրջում գցեց Սօկրատը իր զօրաւոր ոյժով յունաց մտաւոր-փիլիսոփայական կեանքում և թէ ինչպէս մինչև Սօկրատ նախորդ փիլիսոփաները ձեռնամուխ չէին եղել յունաց աւանդական կրօնքին, իսկ այժմ նա առաջինը յուզում գցեց իր նոր կրօնական ուսմունքով: Հետևեալ դասախօսութիւնների մէջ մանրամասն խօսեց առանձնապէս Սօկրատի կեանքի մասին, ցոյց տուեց նրա փիլիսոփայութեան նշանակութիւնը, որ ունեցաւ յետագայում մարդկային փիլիսոփայական պատմութեան համար և ի միջի այլոց յիշեց Սօկրատի մտքի նշանաւոր ազդեցութիւնը քրիստոնէական վարդապետութեան սկզբունքների արտայայտութեան վրա: Չորրորդ դասախօսութիւնը Սօկրատի թշնամի կուսակցութիւնների, սօֆիզմի մասին էր. նաև ժողովրդի քաղաքական բաժանմունքների, կռւի մասին, որ տեղի ունեցաւ այն ժամանակ Աթէնքում. վերջը Սօկրատին մահուան դատապարտելու պրօցէսի նկարագիրն անելուց յետոյ, պատկառելի ծերունի պրոֆէսորը վերջացրեց իր դասախօսութիւնը մօտաւորապէս հետևեալ իմաստով. «Սօկրատը մտքի, ճշմարտութեան զոհ, նահատակ էր և թէ այն, ինչ որ ժողովուրդների ազատ կեանքի բարիքն է, նրանց սկզբնական բարօրութեան հիմունքն է, դա կարող է լինել միայն խօսքի, մտքի ազատութիւնը»:

Ինչպէս ամեն անգամ, նոյնպէս և այժմ համակրական ծափահարութիւններ պատասխանեցին բարեխիղճ ծերունի դասախօսին:

Երկրորդ դասախօսը, պ. Ֆավօն, Ժընէվի համալսարանի սօցիալական գիտութիւնների նախկին պրոֆէսորն է, իսկ այժմ վարչական շրջանում Grand Conseil-ի ժողովրդի ներկայացուցիչ պատգամաւորներից մէկն է, որով մեծ ձայն և դիրք է վայելում Ժընէվի և թէ ուրիշ կանտօնների համայնքներում: Իսկապէս այս «բանւորների կեանքի իբրև հիւանդ օրգանիզմի գործնական հետախուզող բժիշկը» ընտրել էր իբրև նիւթ իր դասախօսութեան համար շատ հետաքրքիր, գրեթէ այժմ ամբողջ լուսաւորեալ աշխարհին զբաղեցնող մեծ խնդիրը: «Սօցիալական արդի վիճակը»—«Actualités Sociales» այս էր նրա դասախօսութեան բնաբանը: Հարկաւոր է յիշել, որ դասախօսը նշանաւոր է այստեղ նոյնպէս իր ազդու ճառախօսութեան հռչակով: Իբրև բանւորների պաշտպան և աւելի առաջադէմ կուսակցութեան պարագլուխ ունի զօրեղ թշնամի օպօզիցիա, պահպանողականների կուսակցութեան կողմից: Սրա առաջին դասախօսութեան երեկոյին սովորաբար դահլիճում այնքան էր հանդիսականների թիւը, գրեթէ ինչքան ուրիշ դասախօսութիւններին, թէև յաջորդ երեկոներին հետզհետէ դահլիճը լցվում էր աւելի բազմութեամբ, որի մէջ աչքի էին ընկնում նաև շատ ու քիչ թւով բանւորներ:

Բայց միւս կողմից ախորժելի չէր տեսնել, երբ մի Ժակմօ, մի հոգով մարմնով բուրժուա էկօնօմիստի, Բաստիա, Սէ և Մալթուսի արևով երդվող համալսարանիս պրոֆէսորի հրապարակական դասախօսութիւններին համեմատական թւով նոյնքան հանդիսականներ էին լինում, ինչքան բնականաբար տասնապատիկ աւելի պիտի լինէին պ. Ֆավօնի ընթերցանութեան: Այս երևոյթը կարելի էր բացատրել նրանով միայն, որ պահպանողական կուսակցութիւնից, որին անտանելի է դասախօսի անձնաւորութիւնը, ինչպէս երևում էր, կային շատերը. ներկայ էր և դասախօսի կուսակից ինտելիգէնտ մասը. սակայն բուն հասարակ բանւոր ամբոխը, որին ջերմ նուիրված է դասախօսը, բացակայ էր անտարակոյս օրվան ծանր աշխատանքով խոնջացած լինելու պատճառով:

Դասախօսը բաժանել էր իր նիւթը չորս մասի. ահա նրա բովանդակութեան ընդհանուր հիմնական գաղափարը ներկայացրած մօտաւորապէս նոյն իսկ դասախօսի խօսքերով:

«Եւրօպայի ժողովուրդների կեանքին օրից օր վրա է հասնում սարսափելի տնտեսական ճգնաժամը, բացատրում էր դասախօսը. ամեն տեղ՝ Անգլիայում, Գերմանիայում և ուրիշ մեծ թէ փոքր արդիւնագործային երկիրներում կատարվում են թշուառութեան, դառն աղքատութիւնից յուսահատ ընդհարումներ. անբաւականութեան ըղձացմունքը հետզհետէ հասնում է բանւոր ամբոխի կոկորդը խեղդելու, նա շարժում է գործում, սովամահից կատաղած յարձակվում է գործարանների, իրան սպանող մեքենաների վրա, կոտրատում, ջարդում է ամեն ինչ. գործարանատէր կապիտալիստը պաշտպանվում է իր ուժով. նրա ետև կանգնած են զօրքեր, պատժում, հանդստացնում են նրանց....

Դարաջ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Իրլանդական օրինագծերի առիթով լորդ Հարտինգտօն Էդինբուրգում մի ճառ խօսեց և այն միտքը յայտնեց, որ դեռ վաղ է այնպիսի խիստ միջոցների դիմելը: Հարտինգտօն աւելացրեց, որ պէտք է աշխատել, որպէս զի Ամերիկայի յեղափոխականները ազդեցութիւն չունենան Իրլանդիայի վրա: Նոյն հարցի մասին մի ճառ խօսեց և Չեմբերլէն. Չեմբերլէն իր ճառի ժամանակ բաւական տաքացաւ և խօսելով Իրլանդիայում տեղի ունեցող սպանութիւնների մասին, յայտնեց, որ այդ սպանութիւններին համակրում են և Պարնելականները: Այդ խօսքերին յաջորդեց ծիծաղ ներկայ եղողներից շատերի կողմից, որոնցից մէկը գոչեց՝ «Դուք աւելի լաւ կանէք, եթէ ձեր անձի մասին մտածէք»: Այդ խօսքերը լսելով՝ Չեմբերլէն գոչեց իր հռետորական ամբիօնից. «Միթէ յիրաւի մենք այնտեղն ենք հասել, որ չենք կարող դատապարտել կամ քննադատել քաղաքական հարցերը առանց սպառնալիքներ լսելու՝ թէ մեզ կը սպանեն»: Եւ այդ խօսքերը ասում է Գլադստօնի նախագծերին դիմադրող Չեմբերլէն...

—Շուտով Ցիւրիխում հրատարակվելու է մի հետաքրքիր գիրք: Գրքի նպատակն է ցոյց տալ, թէ ինչպէս իշխան Բիսմարկ իր ճառերով և իր յայտնած մտքերով՝ հակասում է ինքն իրան: Գրքի կազմողը միմեանց ետևից բերում է Բիսմարկի խօսածները մի և նոյն նիւթի մասին, որից պարզ երևում է, թէ ինչպէս Բիսմարկ ինքը այսօր հակասում է իր երէկվայ ասածին և այլն: Գրքի կազմողի նպատակն է ցոյց տալ, որ Բիսմարկին հաւատալ չէ կարելի:

—Եւրօպական լրագրների թղթակիցները Կ. Պօլսից հեռագրում են այնպիսի նիւթերի մասին և այնպիսի տրամադրութեամբ, որ կարելի է կարծել թէ Պօլսում առանձին պատրաստութիւններ են տեսնում պատերազմի համար: Պօլսից զանազան լրագիրներին ուղարկված հեռագիրները հաղորդում են, որ պատերազմական պատրաստութիւններ են լինում Փոքր-Ասիայում, Մակեդօնիայում, և նոյն իսկ Պարսկաստանում, որտեղ զօրքը կազմակերպվում է բոլորովին նոր եղանակով:

—Ֆրանսիացիների ատելութիւնը և յուզմունքը դէպի գերմանացիները այնքան աճել է, որ Փարիզում կառավարութիւնը ստիպվեցաւ արգելել գերմանական յայտնի «Լօէնգրին» օպերայի ներկայացումը ժողովրդական մանիֆեստացիաներ առաջ չը բերելու համար:

—Էլզաս-Լօթարինգիայից գրում են, որ երկար պաշտօնական ձևակատարութիւններից յետոյ հազիւ թոյլ տուեցաւ տիկին Շնէբէլին տեսնվելու իր ամուսնու հետ, երբ նա բանտարկված էր, բայց գերմանական քաղաքագէտ իշխանութեան ներկայացուցիչները անհնարութիւն համարեցին թոյլ տալ, որ կինը առանձին տեսնվի իր ամուսնու հետ, այդ պատճառով նրանց տեսակցութեանը ներկայ էր ոստիկանը, և Շնէբէլին արգելվեցաւ խօսել Ֆրանսերէն, թոյլ տալով խօսել միայն մասնաւոր, և տնային գործերի մասին: Տիկին Շնէբէլ տեսակցութեան ժամանակ իր ամուսնուց բաժանված էր մի քանի վանդակներով:

—Սօֆիայում մտադրութիւն կայ ազգային ժողով գումարելու մօտաւորապէս մայիսի կէսին:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նորերումս Կ. Պօլսի Օրթագիւղ թաղի հայ բնակիչներից Պօղոս անունով մի պանդուխտ երիտասարդ, մի դառն արկածի զոհ դնաց: Այդ մարդը գիշերները պահակութիւն էր անում գիւղի ծովեզրեայ տների առջև: Զատկի երկուշաբթի երեկոյեան, ըստ սովորութեան քարափի վրա շրջած ժամանակ, ոտքը սահելով ծովը ընկած և անյայտացած է. յաջորդ առաւօտ ընկերները մտահոգ լինելով Պօղոսի բացակայութիւնից, գնում հարցնում են ծովեզրեայ տների բնակիչներին, որոնք ևս տեղեկութիւն չունէին. քարափի վրա գտնվում էր դաւազանը միայն. անմիջապէս լուղորդները ծով են իջնում և խուզարկում ամեն կողմ, սակայն մարդու հետքը չեն նշմարում. այսպէս անցնում են մի քանի օրեր. չորեքշաբթի օրը, Խաչիկ անունով մի հայ պատանի, որ քաջ լուղորդ է, մի փորձ էլ ինքն է ուզում անել և ծովի յատակը խուզարկելով, գտնում է խեղճ բնակչի դիակը, և ցամաքն է հանում: Օրինական քննութիւններից յետոյ, որից հաստատվեցաւ թէ Պօղոս գլորւածով ծովը ընկած խեղդված էր, մարմինը գիւղի եկեղեցին փոխադրվեցաւ և ապա թաղվեցաւ: Հանգուցեալի հայրենակիցները և ընկերները արտասուալից կը հետևէին դագաղին: Խեղճ երիտասարդը հազիւ երեսուն տարեկան էր, ամուսնացած և չորս զաւակի տէր, որոնք գտնվում են հայրենիքում:

* * *

Ինչպէս յայտնի է, գիտնական-հնագէտ Շլիմանի կարծիքով հին Տրօեան գտնվում էր այնտեղ, որտեղ այժմ շինված է Հիսսարլի գիւղը: Նորերումս արած մի քանի նոր գիւտեր այդ կարծիքի դէմ են խօսում: Բունարբաշի գիւղի շրջականերում, որը հեռու է Տրօվադայի ընդունված տեղից երեք ժամվայ ճանապարհով, նորերումս մի դերվիշ գտաւ գետնի տակը մի դամբարան, որի միջից դուրս բերեց ո ս կ է թ ա գ, մի լայն ոսկէ գօտի, երկայն շղթայ և երկու ոսկեայ դայիան: Այդ իրեղէնները առնված են դերվիշի ձեռքից, և դորա հետ միասին նոր հարց է առաջ գալիս Տրօվադայի իսկական տեղի որոշման մասին:

* * *

Լօնդօնում հիմնվում է մի դպրոց, որի նպատակն է պատրաստել լ ր ա գ ր ա գ է տ ն ե ր, այսինքն այնպիսի անձինք, որոնք նախապատրաստված լինեն լրագրական գործին ծառայելու համար: Այդ մի այնպիսի նոր բան է, որ մինչև անգամ զարմանք պատճառեց Լօնդօնի բնակիչներին: Ինքն ըստ ինքեան հարց է առաջ գալիս, թէ միթէ յիրաւի լրագրական գործը այնքան ձեռնտու գործ է, նայելով տնտեսական տեսակէտից, որ արժենայ դորա համար միջոցներ և ժամանակ վատնել սկզբից: Անգլիայում լրագրութիւնը, ըստ երևոյթին մի շատ ձեռնտու գործ է համարվում: Լօնդօնի հրատարակիչներից շատերը ունեն փառաւոր կացութիւն. մի քանի լրագիրների խմբագրատները փայլում են իրանց շքեղութեամբ, և այլն և այլն: Անգլիական մի քանի լրագիրների նիւթական դրութիւնը կարող է գրաւել ամենանիւթապաշտ մարդուն անգամ. «Times» լրագրի տարեկան մուտքը միլիօնից անցնում է. «Daily Telegraph»-ի մուտքը հարիւր հազարից անցնում է,—բայց դոքա աւելի բացառութիւններ են, քան թէ կանոն: Մատների վրա կարելի է համարել անգլիական այն լրագիրներին, որոնք իրանց թղթակիցներին վճարում են տասնեակ հազարներ: Ընդհանրապէս ասելով անգլիական լրագիրները նիւթապէս այնքան չեն ապահովացնում լրագրական գործիչներին:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ է գնահատվում աշխարհիս երեսին աւելի, քան թէ ժամանակը:

Ես յանձն եմ առնում ցանկացողների ներկայութեամբ լուծելու համանման ամեն տեսակ վաճառականական խնդիրներ, որոնք հիմնված են տուած թէ ամբողջ և թէ կոտորակ բոլոր թւերի փոխման վրա (դրամագլխի, հասարակ և բարդ տոկոսների աճելը՝ 1% մինչև 12%) իւրաքանչիւր խնդիրը ե ր ե ք ր օ պ է ի ընթացքում (այդպիսի վաճառականական խնդիրներ լուծել ցանկացողները կարող են գործ դնել ամեն տեսակ աղիւսակներ):

Օ ր ի ն ա կ: Երեք մարդ, ժառանգութիւն ստանալով 2,946,805 րուբլի, երեք հաւասար բաժին արեցին, և ամեն մէկը առանձին առանձին իր մասը դրեց բանկում: Առաջինը իր փողերը տուեց բարդ 5%-ով, 3 տարի, 8 ամիս, 13 օր և 8 ժամ ժամանակով: Միւսը—տուեց բարդ 4%-ով, և ամբողջ ժամանակի համար տոկոս ստացաւ դրամագլխի ամեն մի րուբլուն 28,5714 կոպէկ: Երրորդը իր փողերը տուեց 4 տարի, 9 ամիս, 3 օր, 8 ժամ, 8 րօպէ և 39 վայրկեան ժամանակամիջոցով և դորա համար տոկոս ստացաւ ամեն մի րուբլուն 32 կոպէկ:

Պ է տ ք է ո ր ո շ ե լ թէ 1) Առաջին մարդը իր դրամագլխի համար որքան տոկոս պէտք է ստանայ. 2) Քանի ժամանակ բանկում մնաց երկրորդ մարդու փողը. (պէտք է տոկոսը հաշւել մինչև 1/4 կոպէկները անգամ) և 3) Քանի % տուեց իր փողը երրորդ մարդը (ժամանակը արտայայտել տարիներով, ամիսներով, մինչև վայրկեանների մասին անգամ):

Միք. Մեղուինեանց

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 ապրիլի: Հրատարակված է հրաման՝ ուղղած ներքին գործերի մինիստրի օգնականին, որը կառավարում է ոստիկանութեան գործերը: Ոստիկանութեան կառավարութիւնը, ներքին գործերի մինիստրի բարձր ղեկավարութեան ներքոյ, յանձնված է նրա օգնականներից մէկին, որի պարտաւորութիւնն է ուղղութիւն տալ նահանգապետների, գլխաւոր-ոստիկանապետների և քաղաքապետների գործունէութեանը՝ պետական յանցանքներին առաջն առնելու և հասարակական ապահովութիւնը պահպանելու վերաբերմամբ: Մինիստրի օգնականը, որ կառավարում է ոստիկանութիւնը, է մի և նոյն ժամանակ և ժանդարմների առանձին բաժնի գլխաւոր: Նա տալիս է նահանգապետներին, ոստիկանապետներին և քաղաքապետներին ցուցմունքներ և բացատրութիւններ՝ պետական յանցանքների առաջն առնելու և հասարակական ապահովութիւնը պահպանելու վերաբերութեամբ. ոստիկանութեան դեպարտամենտի գործերին վերաբերող հարցերը վճռում է ինքը, անում է պետական յանցանքների վերաբերութեամբ եզրակացութիւն այն բոլոր դէպքերում, երբ այդ իրաւունքը տրված է ներքին գործերի մինիստրին: Նրան է պատկանում պետական յանցաւորների բանտարկութեան տեղերի բարձր վերահսկողութիւնը: Այս օրերս ուղարկվում է դէպի Անդրկասպեան երկիրը մի առանձին յանձնաժողով, գեներալ Պաւլկէրի նախագահութեամբ, պաշտօնապէս ընդունելու յանուն գանձարանի՝ և վերջնականապէս մինչև Չարջու Անդրկասպեան երկաթուղու շինութեան գործը կարգադրելու համար:

ՓԱՐԻԶ, 22 ապրիլի: Իշխան Ժերօմ Նապօլէօնը կաթուածահար եղաւ:

ԱԹԷՆՔ, 22 ապրիլի: Կրիտէ կղզու վրա իրերի դրութիւնը բարւոքվեցաւ. նոր անկարգութիւններ չեղան:

ՀՌՕՄ, 22 ապրիլի: Ներկայացված է մի օրինագիծ՝ զօրքը մեծացնելու համար. գոյութիւն ունեցող 12 թնդանօթաձիգ գնդերի փոխարէն կազմակերպվելու են 24. կազմակերպվում են երկու գունդ նոր հեծելազօրք, 8 վաշտ բերդապահ թնդանօթաձիգներ և մի գունդ լեռնային թնդանօթաձիգներ:

ՍՕՖԻԱ, 22 ապրիլի: Լուրերին նայելով, Ռոդօսլավօվ, Ստօյլօվ և Նաչեվիչ հրաժարական են տալիս: Էլի 52 կապիտան ստացան մայօրի աստիճան:

ԲՕՄԲԷՅ, 22 ապրիլի: Աւղանիստանից եկած լուրերին նայելով, էմիրի զօրքը ջարդված է Ջալալաբադի մօտ. Մարուֆի մօտ սպանված են՝ Իսկանդար-խանը և 400 մարդ. Կելատը և Գիլզայը անձնատուր եղան ապստամբներին. Գազնան պաշարել են ապստամբները. նոյն վտանգը սպառնում է և Կանդահարին: Կանդահարի և Հերատի նահանգապետները նոր զօրք են պահանջում:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 ապրիլի: Սենատը, քննելով պօլիցիական պրիստաւ Մայսուրօվի վճռաբեկ գանգատը, ընդդէմ Թիֆլիսի դատաստանական պալատի վճռի, որով նա մեղադրված է կեղծելու և կեղեքումների մէջ և դատապարտված է առանձին իրաւունքներից զրկվելու և Տօմսկի նահանգը աքսորվելու՝—վճռեց՝ Թիֆլիսի դատաստանական պալատի վճիռը ոչնչացնել և Մայսուրօվին դատաստանով արդարացրած համարել:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 23 ապրիլի: Պրիամուրսկի գեներալ-նահանգապետ Կորֆ նշանակվում է Պրիա-

մուրսկի կազակների զօրքի հրամանատար (ատաման), մնալով առաջվայ պաշտօնի մէջ: Երէկ կայացաւ Աւգանեան սահմանարոշ յանձնաժողովի առաջին նիստը: Հետեւեալ նիստը նշանակված է երեքշաբթի:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 23 ապրիլի: Բ. Դրան լինելի շրջաբերականի մասին բօլգարական հարցի վերաբերմամբ՝ դեռ ևս ոչինչ վճռված չէ:

ՄԱՍՍՕՎԱ, 23 ապրիլի: Մասսօվայի պաշարման հրամանագրի մէջ գեներալ Սալէտտա արգելում է աբիսինացիների հետ ամեն տեսակ առևտրական յարաբերութիւններ: Այդ հրամանի դէմ վարվողները պատժին կենթարկվեն:

ԲԵՐԼԻՆ, 23 ապրիլի: Րէյխստագին ներկայացված է մի օրինագիծ օղիի վրա դնելի հարկի մասին: Այդ օրինագիծը, ի միջի այլոց, որոշում է, որ 1887 թւի հոկտեմբերի 1-ից, կը վերցվի 150 մարկ մաքսահարկ օղիի իւրաքանչիւր 100 կիլօգրամից, որը բերվում է այն պետութիւններից, որոնք չեն մտնում մաքսային դաշնակցութեան կազմակերպութեան մէջ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 ապրիլի: Լուրերին նայելով, պետական խորհուրդը, գործերի դիզվելու պատճառով վճռեց մինչև արձակուրդները քննել այն գործերը, որոնք անյետաձգելի են, ուրեմն կը նայի գործերը ոչ թէ ստացման հերթով այլ ըստ կարգութեան: Իսկ մնացած օրինագծերը կը քննվեն աշնանանստաշրջանին, սովորական կարգով:

ԼՕՆԴՕՆ, 24 ապրիլի: Համայնքների ժողովում Հնդկաստանի մինիստրը յայտնեց որ Աւգանիստանից ստացվող լուրերին պէտք է թերահաւատութեամբ վերաբերվել և որ Խայբէրեան անցքի մէջ պատահած անկարգութիւնների մասին կառավարութեանը ոչինչ յայտնի չէ:

ԲԵՐԼԻՆ, 24 ապրիլի: Օղիի վրա դրվելի հարկից ստացվելի եկամուտը, ինչպէս հաշւում են, համնելու է 143 միլիօն մարկ գումարի. ուրեմն այժմեան հարկից 96 միլիօնով աւելի:

ՓԱՐԻԶ, 24 ապրիլի, Գերմանիայի դէմ շարունակ կրկնվող թշնամական ցոյցերը ի նկատի առնելով, «Լօէնգրին» օպէրայի ներկայացումները վերջնականապէս յետաձգված են:

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ—ՊԱՆՍԻՕՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶ

Երկու սեռի մանուկների համար

ՕՐ. Ս. Վ. ԱՐԳՈՒԹԻՆՍԿՈՒ

Տեղափոխվում է ամառ ժամանակ ԿՕՋՕՐ: Տղաներին կլասիկան գիմնազիայի և կադէտների կօրպուսի ստորին դասաները պատրաստելու համար, նոյնպէս աղջիկներին իգական գիմնազիա և ինստիտուտ պատրաստելու համար՝ ուսումնարանում կը լինի ուսուցիչների և ուսուցչուհիների պահանջվող կազմակերպութիւնը:

Ֆրանսիական լեզուի մէջ վարժվելու համար երեխաների հետ կը լինի մի ֆրանսուհի:

Արձակուրդների ժամանակի համար երեխաների ընդունելութիւնը սկսվելու է 26-ից ապրիլի: 1—5

ԿԻՐԱԿԻ, 26-ին ապրիլի, ՆԻԿԻՏԻՆԻ ՑԻՐԿՈՒՄ պարսկական պալատական արտիստ

ՌՕԲԷՐՏ ԼԷՆՑ

Պատիւ կունենայ տալ ՉՈՐՐՈՐԴ և ՆԱԽԱՎԵՐՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ, բոլորովին նոր պրօգրամայով, երեք հետաքրքիր, և մեծ բաժանմունքներով: Ուրիշ բազմաթիւ և հետաքրքիր փորձերի թւում այդ երեկոյ կը կատարվի մի մեծ և շքեղ փորձ, անուանված՝

ԱՐՏԻՍՏՆԵՐԻ ԿԱՄԱԻՈՐ ՊԱՏԻԺԸ

կամ

ՏՂԱՄԱՐԴՈՒ ՇՈՒՏԱՓՈՅԹ ԵՒ ԱՆՀԱՍԿԱՆԱԼԻ ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ԿՆՈՋ ՄԷՋ

Սկիզբը 8 ժամին երեկոյեան:

Վաղօրօք տոմսակները կարելի է ստանալ Գօլօվինսկի պրօսպէկտի վրա, Նաղէլի շոէմպէների ֆաբրիկայում, Մուխրանսկու տանը: Մանրամասնութիւնները աֆիշաներում: 1—1

ԷԼԻԿՍԻՐ ԱՏԱՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ (ELIXIR DENTIFRICE)

ԲԵՆԵԴԻԿՏԵԱՆ ՀԱՅՐԵՐԻ

ՍՈՒԼԻԱԿԻ ԱԲԲԱՅՈՒԹԻՒՆԻՑ (GIRONDE)

Ատամների համար բենեդիկտեան հայրերից պատրաստած էլիկսիրի ամենօրեայ գործածութիւնը, մի քանի կաթիլներ ջրի մի կէս բաժակի մէջ, պահպանում է ատամները փչանալուց,

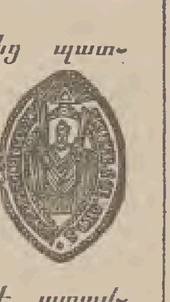

սպիտակ է դարձնում և պնդացնում է ատամները, մաքրում է և պահպանում է ծնօտը:

ԳԻՆԸ փոքրը 2 և 8 ֆրանկ. փօշին՝ արկղիկը 1 ֆրանկ 25 սանտ. Պաստա՝ արկղիկը 2 ֆրանկ:

Հիմնարկութիւնը գոյութիւն ունի 1804 թւից:

Գլխաւոր ագէնտ SEGUIN, Բօրդօ (Ֆրանսիա).

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ծախվում է պ. Բերլըմօնի մագազինում և պարֆիւմէրների ուրիշ մագազիններում: 14—48 (և. շ.)

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԵՂԲԱՐՑ ԺԱՄՀԱՐԵԱՆՑ

ՄՕՍԿՎԱՅՈՒՄ

Այն պարոններին, որոնք ցանկանում են ԱՊԱՀՈՎԵԼ առաջին և երկրորդ փոխառութեան ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ մեր բանկում, խնդրում ենք ուղարկել ամեն հատի համար 60 կօպէկ, և 10 կօպ. անդորրագրի համար առանձին: 7—10

Գ Ո Ր Ծ Ա Ր Ա Ն

Պապիրոսի ԹՂԹԻ տետրակների և ԳԻԼԶԱՆԵՐԻ, պահեստ ամեն տեսակ թղթի և կարտօնի

Ս. Մ. ԱՆԱՆՕՎԻ

Մեծ ընտրութիւն պապիրոսի թղթի տետրակների և գիլզաների իսկական սիմնդրի թղթից, փարիզի և վիէննայի յայտնի գործարանների:

Կեղծումներին առաջն առնելու համար պապիրոսի թղթի տետրակների իւրաքանչիւր թերթիկը կրում է ֆիրմայի անունը ՌՈՒՍԱՑ և ՀԱՅՈՑ լեզուով:

Պրէյսկուրանտները անվարձ են ուղարկվում առաջին պահանջման համեմատ:

Հասցէն. Րօստօվ (Դօնի վրա) Ս. Մ. Անանօվին. Ростовъ (на Дону) С. М. Ананову. 8—10

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԵՒ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒՄ

„ԱՅ ՔԵԶ ՕՅԻՆ“

Վօդվիլ 1 արարուածով

Հրատարակութիւն

ԲԱՐՍԵՂ ՔԱՄԱԼԵԱՆԻ

Գինը 20 կօպէկ: 4—5

45—100

ВЫСОЧАЙШЕ Утвержденное Кавказское Товарищество торговли аптекарскими товарами въ Тифлисѣ (Графская ул., домъ бывш. Шабурова, во дворѣ.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱՏԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ (Գրաֆսկայա փողոց, նախկին Շաբուրօվի տանը, բակում)

ՆԵՐԿԵՐԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ՆԵՐԿԵՐ զանազան գոյնի, թէ չոր և թէ իւղով պատրաստած. նոյնպէս և հեղուկ ներկեր, որոնք բոլորովին պատրաստ են գործածութեան համար:

ԷՄԱԼ կազմող սպիտակ ներկ:

ԻՒՂ, կտաւատի և կանէփի թէ հում և թէ եփած:

ԿՏԱՒ, ներկեր և պնակներ նկարիչների համար:

ՎՐՁԻՆՆԵՐ, խոզանակներ, աւելներ, սպունգներ և գեղավաճառութեան ուրիշ պիտոյքներ:

Լոյս տեսաւ Ս. Պետերբուրգում, եւրոպական նոտաներով, „ՔՆԱՐԻԿ ՄԱՆԿԱԿԱՆ“ երգարանը, աշխատասիրութիւն ՂԱԶԱՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱՅ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ, որը պարունակում է իր մէջ ընտիր երգեր, պարերգեր և աղօթքներ, որոնք յարմարեցրած են դաշնամուրի վրա նուագելու: Իւրաքանչիւր օրինակի գինն է ճանապարհածախսով՝ 2 րուբլի: Վաճառվում է Թիֆլիսում պ. Յ. Սուգանաձեանցի երաժշտական գրախանութում և միւս գրավաճառանոցներում, նոյնպէս և աշխատասիրողի մօտ: Հասցէն.—Թիֆլիս—Հաւլաբար, Ղազարոս քահանայ Յովսէփեան: 8—10

ԵՂԲԱՐՑ ԾՕՎԻԱՆՕՎՆԵՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

(Սիօնի փողոց, քարվանսարայ Անանօվի)

վաճառում է և գնում է տոկոսաբեր թղթեր և փոխ է տալիս նոցա գրաւականով

(ԽԱՂԱՏՈՄՍԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 210 ՌՈՒԲԼԻ:)

փոխադրութիւններ է անում ՄՕՍԿՎԱ, ՕԴԵՍՍԱ, ԲԱԳՈՒ, ԲԱԹՈՒՄ և արտասահմանի զանազան քաղաքներ: 11—16 (և. շ.)

„ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ“

(Вѣнскій магазинъ)

Գօլօվինսկի պրօսպէկտի վրա, Մղիվանէի տանը.

Պատիւ ունեմ յայտնելու Թիֆլիսի յարգելի հասարակութեանը, որ մօտ օրերս ստացայ ՎԻԷՆՆԱՅԻ, ՎԱՐՇԱՎԱՅԻ և ՄՕՍԿՎԱՅԻ ամենաառաջնակարգ գործարաններից մեծ քանակութեամբ ՏՂԱՄԱՐԴԿԱՆՑ և ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ գարնանային և աշնանային պատրաստի ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ ամենավերջին ձևի:

Գները ամենի համար ՄԱՏՉԵԼԻ և ձեռնտու են:

Վ. Խուդավերդեանց 5—10

ՆՈՐ ԳԻՐՔ. (ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ)

ՀՈՂԱՅԻՆ ԵՒ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ ՀԻՆ ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ Ս. Բահաթրեանի. 1 պրակ: Գինը 35 կ: Թիֆլիսի գրավաճառանոցներում: 10 աւելի առնողներին 20% զեղչումն կը լինի կենտրոնական գրավաճառանոցում: 29—30

Дозволено цензурою, Тифлисъ 24 Апрѣля 1887 г. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час. на Кавк., Лорисъ-Меликовская ул. д. каз.